

Моніторинг місць тимчасового проживання ВПО: відповідність мінімальним стандартам

ІМРАСТ Україна – Відділ з дослідження довгострокових рішень
Червень 2024 року

Методологія моніторингу місць тимчасового проживання ВПО, Раунд 12

- **Моніторинг місць тимчасового проживання ВПО** – це щоквартальний цикл досліджень, спрямований на отримання даних щодо ситуації у місцях тимчасового проживання ВПО для забезпечення інформування учасників гуманітарного процесу
- **Метод збору даних:** інтерв'ю з ключовими інформантами - керівниками місць тимчасового проживання ВПО
- **Раунд 12: 18 березня - 09 квітня 2024 року**
- **1 397** досліджених місць тимчасового проживання ВПО

За підтримки:

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

Спільно з:

ПОСТАНОВА №930: КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

ПОСТАНОВА №930 ЩОДО МІНІМАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ

У вересні 2023 року Постановою Кабінету Міністрів України №930 «Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» визначено мінімальні стандарти, яким мають відповідати місця тимчасового проживання ВПО.

Мінімальні стандарти містять вимоги, пов'язані з організацією простору, необхідною інфраструктурою, роботою основних інженерних систем, санітарно-гігієнічними приміщеннями тощо. Ці стандарти спрямовані на забезпечення належних умов проживання, наявності та необхідного обладнання, а також доступу до механізмів захисту мешканців місць тимчасового проживання.

Консолідація та закриття місць тимчасового проживання ВПО

Консолідація місць тимчасового проживання ВПО (МТП) стало першочерговою задачею через велику кількість МТП, їх розкиданість по всій країні, недостатній рівень заповненості, а також невідповідність мінімальним стандартам.

Вимоги щодо подальшого функціонування: МТП, розташовані у містах; МТП, де проживає велика кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО); МТП, які входять до офіційного переліку МТП; МТП з низькою ймовірністю повернення до виконання первісної функції; МТП, в яких забезпечено вимоги з безпеки тощо.

Місця тимчасового проживання ВПО можуть бути закриті через непридатність приміщень МТП для проживання та неможливість забезпечення їх відповідності мінімальним стандартам згідно з Постановою №930.

МІНІМАЛЬНІ СТАНДАРТИ

Організаційні та правові засади діяльності місць тимчасового проживання

- Договір та Правила перебування внутрішньо переміщених осіб в МТП
- Реєстрація мешканців МТП
- Система та механізм зворотного зв'язку
- Доступ до інформації

Наявність інженерних систем

- Стабільне електропостачання та наявність резервних джерел живлення
- Стабільне тепlopостачання та наявність резервних джерел опалення
- Стабільне водопостачання та інше

Облаштування та інфраструктура місць тимчасового проживання

- Поділ приміщень на житлові кімнати та приміщення для загального користування ВПО
- Наявність приміщень загального користування
- Достатня площа житлових приміщень
- Замки/засувки на входних дверях до житлових кімнат
- Безперешкодний доступ та інше

Санітарно-гігієнічні приміщення у МТП

- Душ/ванна (не менше 1 на 12 осіб)
- Душ/ванна (замки/засувки)
- Душ/ванна (для людей з інвалідністю)
- Туалети (не менше 1 на 10 осіб)
- Туалети (замки/засувки)
- Туалети (обладнані для людей з інвалідністю) та інше

Обладнання приміщень МТП

- Побутові прилади (кухонне обладнання)
- Побутові прилади (пральні машини)
- Побутові прилади (сушильні машини або приміщення для сушіння)
- Безпека (план евакуації)
- Безпека (вогнегасник)
- Безпека (аптечка першої медичної допомоги) та інше

Розрахунок мінімальних стандартів

- На підставі положень Постанови №930 Кластер з питань управління та координації місцями тимчасового проживання ВПО в Україні (СССМ) розробив перелік мінімальних стандартів (48 стандартів)
- Для розрахунку мінімальних стандартів використовуються дані, зібрані під час регулярних раундів ММТП
- Мінімальні стандарти можуть бути простими (на основі одного показника з опитувальника ММТП) або комбінованими (розраховуються на підставі 2 та більше показників повністю або частково)

Формула розрахунку простого стандарту

930_indicator_number	Name of the indicator	Calculation method
RES930_371	Barrier-free access	c2_5_disability_infrastructure

Формула розрахунку комбінованого стандарту

930_indicator_number	Name of the indicator	Calculation method
RES930_434	Shower/bathtub (nearby alternative within 50 meters)	if e4_bathing_facilities="yes" - "Not applicable" if e4_bathing_facilities="not_sure" or e4_0_1_distance_to_bathing_facilities = dont_know - "No data" if e4_0_1_distance_to_bathing_facilities =yes - "Yes" else "No"

ВІДПОВІДНІСТЬ МІНІМАЛЬНИМ СТАНДАРТАМ

ОсНОВНІ ВИСНОВКИ

Загалом досліджені місця тимчасового проживання ВПО відповідали **74% показників, що формують мінімальні стандарти**. Найнижчі середні показники відповідності було зафіксовано у Чернігівській (**63%**), Запорізькій (**66%**) та Харківській (**67%**) областях.

Лише **33%** опитаних МТП повідомили про наявність **резервного джерела живлення**; найнижчий рівень відповідності стандарту зафіксовано у **Східному регіоні (30%)**. МТП, розташовані у Східному регіоні, також частіше вказували на недостатню кількість **резервних джерел опалення (35% проти 39% у середньому по країні)**. Водночас, МТП у Північному регіоні рідше повідомляли про **стабільну роботу систем опалення (86% проти 94% у середньому по країні)**.

Щодо облаштування у приміщеннях МТП відповідної **інфраструктури для забезпечення безперешкодного доступу для людей з інвалідністю (пандуси, поручні тощо) (24% у середньому по країні)**, найвищий **рівень невідповідності** спостерігався у **Східному регіоні (55%)**, зокрема у Запорізькій (**77%**) та Донецькій (**71%**) областях.

Про наявність принаймні однієї **душової/ ванної кімнати або туалету, облаштованих для людей з інвалідністю**, повідомили у **24%** усіх опитаних МТП. Про **невідповідність зазначеним стандартам** частіше зазначалось у **Східному регіоні (81%)**, зокрема у Запорізькій (**94% та 87% відповідно**) та Донецькій (**86% та 71% відповідно**) областях.

Мінімальному стандарту, який передбачає виділення **щонайменше 6 кв. м житлової площі на ліжко-місце (особу)**, не відповідали **38% МТП у Західному регіоні**, зокрема у **Волинській (16%), Тернопільській (27%) та Закарпатській (33%)** областях при загальному по країні **рівні відповідності у 45%**. Також **Західний регіон** продемонстрував **найнижчий рівень відповідності** вимогам щодо наявності **укладеного з мешканцями МТП договору, а також письмово оформлених правил перебування (67% порівняно з 74% у цілому по країні)**.

Попри високий загальний рівень відповідності стандарту **«Наявність у МТП аптечки першої медичної допомоги» (92%)** у деяких областях (зокрема, у **Центральному регіоні**) зафіксовано **гірші показники**. Особливе занепокоєння викликали **Хмельницька (81%), Київська (84%) та Чернівецька (88%)** області. У **Центральному регіоні** також спостерігався **найнижчий рівень відповідності щодо дотримання приватності у приміщеннях МТП (83% порівняно з 87% у цілому по країні)**.

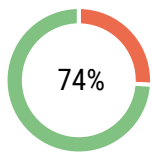
Хоча в середньому **99%** місця тимчасового проживання ВПО відповідали вимогам щодо наявності в МТП **механізму зворотного зв'язку та розгляду скарг**, **11%** досліджених МТП у **Сумській** та **8% МТП у Херсонській областях** не відповідали зазначеному стандарту.

Висновки по секторах

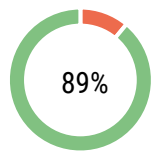

Організаційні та правові засади діяльності МТП

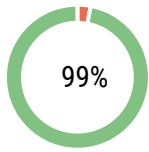
Відповідність мінімальним стандартам, % МТП

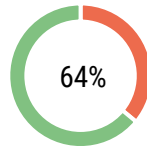
Договір та Правила перебування ВПО в МТП

Реєстрація мешканців МТП

Механізм зворотного зв'язку

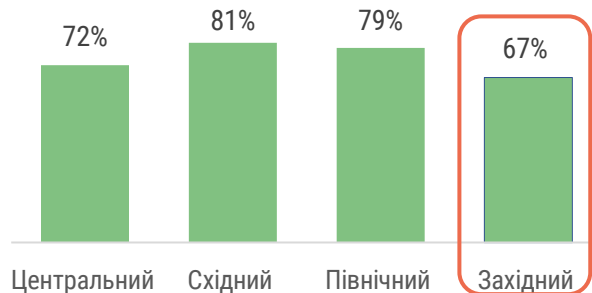

Доступ до інформації*

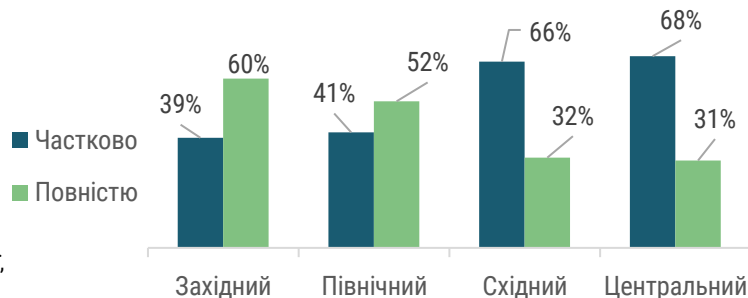
Найбільша частка МТП, що **не відповідали** мініальному стандарту щодо наявності **механізму зворотного зв'язку** була зафіксована у **Сумській (11%)** та **Херсонській (8%)** областях.

* Доступ до інформації означає наявність у приміщенні місця тимчасового проживання ВПО інформаційного стенду (стендів) із зазначенням адреси, контактних телефонів, офіційних веб-сайтів екстрених служб, соціальних служб, закладів охорони здоров'я, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, закладів освітньої, соціальної, психологічної та правової допомоги, а також інформації про наявність бомбосховищ поблизу МТП тощо.

Повна відповідність мініальному стандарту «Договір та Правила перебування ВПО», % МТП (за регіоном)

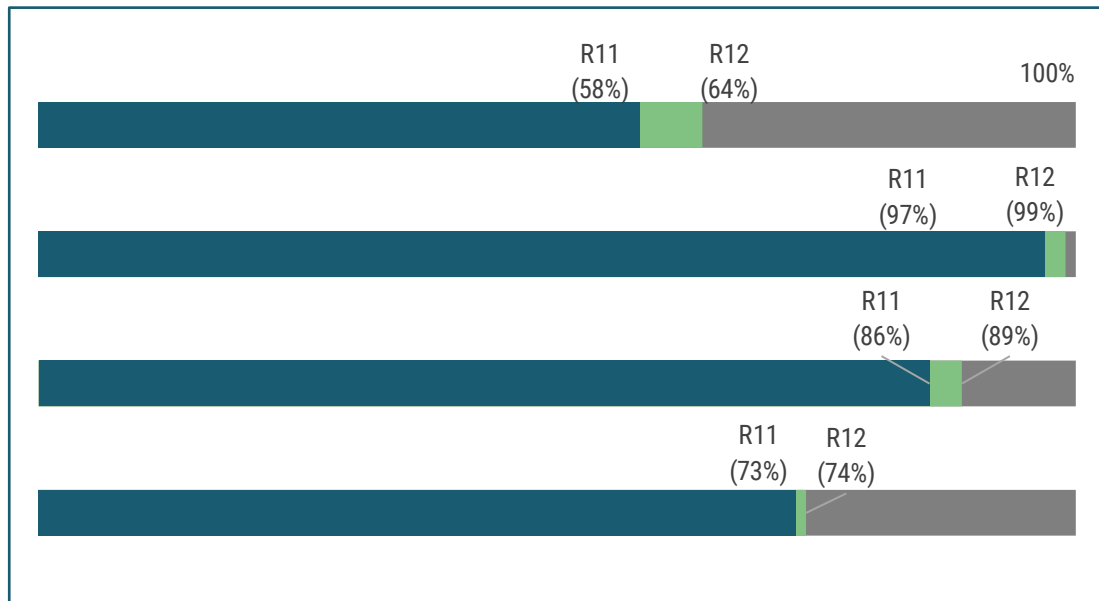

Відповідність мініальному стандарту «Доступ до інформації», % МТП (за регіоном)*

Організаційні та правові засади діяльності МТП*

Доступ до інформації

Механізм зворотного зв'язку

Реєстрація мешканців МТП

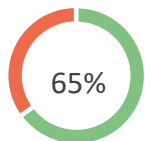
Договір та Правила перебування ВПО

*Серед досліджених у 12-му раунді МТП лише керівники 827 були опитані також в 11-му раунді. Відтак зафіксовані вищі рівні відповідності мінімальним стандартам не обов'язково вказують на покращення ситуації у певних місцях тимчасового проживання ВПО, а також можуть бути пов'язані з відмінностями між дослідженими МТП.

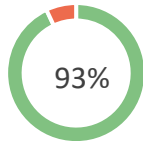

Облаштування та інфраструктура МТП

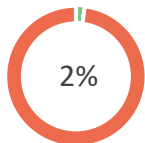
Відповідність мінімальним стандартам, % МТП

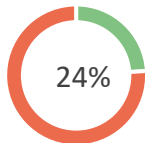
Відокремлення простору, відведеного для ВПО, від інших приміщень будівлі (n=687)

Приміщення МТП поділені на приміщення для загального користування ВПО та житлові кімнати

Достатність приміщень загального користування для потреб мешканців МТП*

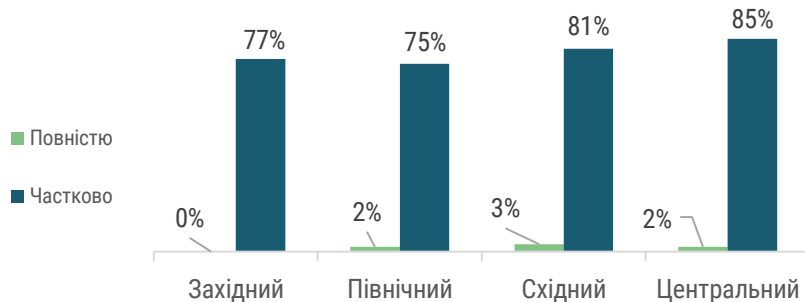

Приміщення МТП обладнані інфраструктурою (пандуси, поручні тощо) для людей з інвалідністю

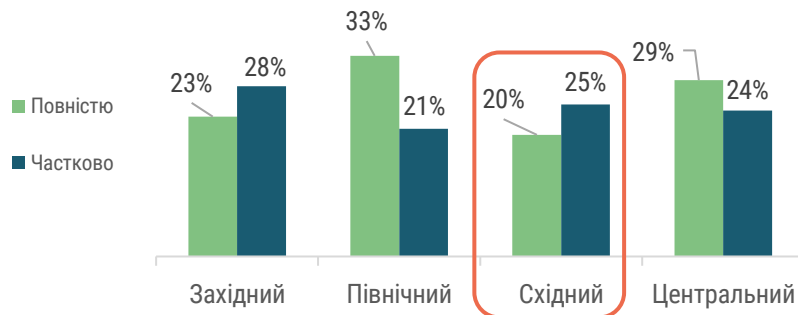
Щодо невідповідності стандарту «Безперешкодний доступ для людей з інвалідністю», **особливе занепокоєння викликали Запорізька (77%) Донецька (71%) та Сумська (68%) області.**

* До приміщень загального користування належать приміщення для проведення загальних зборів, відпочинку, кімнат для дистанційного навчання дітей, надання послуг тощо.

Відповідність мініимальному стандарту «Достатність приміщень загального користування», % МТП (за регіоном)**

Відповідність мініимальному стандарту «Безперешкодний доступ для людей з інвалідністю», % МТП (за регіоном)

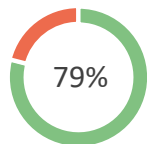

** Повна відповідність цьому стандарту означає наявність усіх вищезазначених типів приміщень.

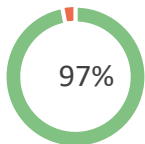

Облаштування та інфраструктура МТП

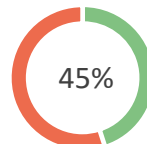
Відповідність мінімальним стандартам, % МТП

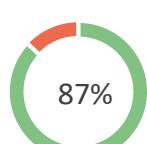
Облаштування 4 та менше спальних місць у кімнаті*

Температура у приміщеннях МТП не нижче 18°C

Забезпечення щонайменше 6 кв. м житлової площі на ліжко-місце (особу) у житловому приміщенні

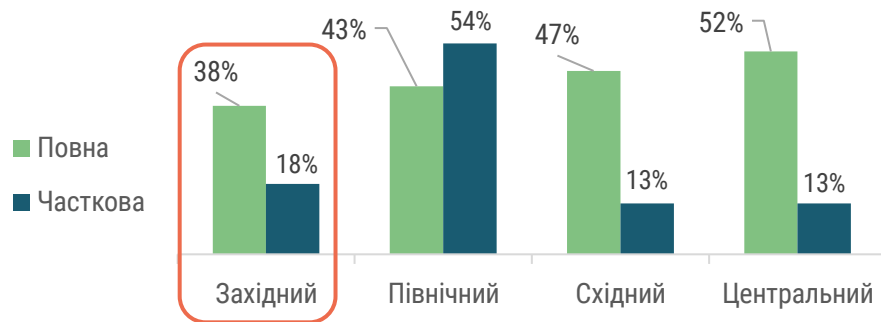

Житлові приміщення ВПО обладнані замками або засувками

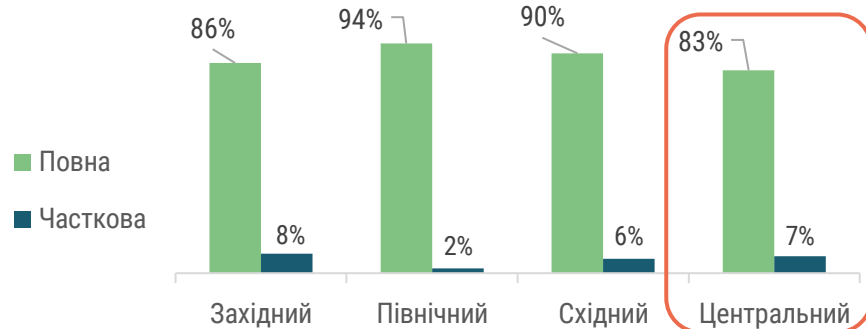
Стандарту «Забезпечення 6 кв. м житлової площі на особу» найчастіше **не відповідали** МТП у Волинській (74%), Миколаївській (63%), Житомирській (62%), Запорізькій (57%) та Харківській (53%) областях.

* Цей мінімальний стандарт визначає частку місць тимчасового проживання ВПО, де ВПО розміщувались лише у житлові кімнати по 4 та менше осіб.

Відповідність мініимальному стандарту «Забезпечення 6 кв.м житлової площі на особу», % МТП (за регіоном)**

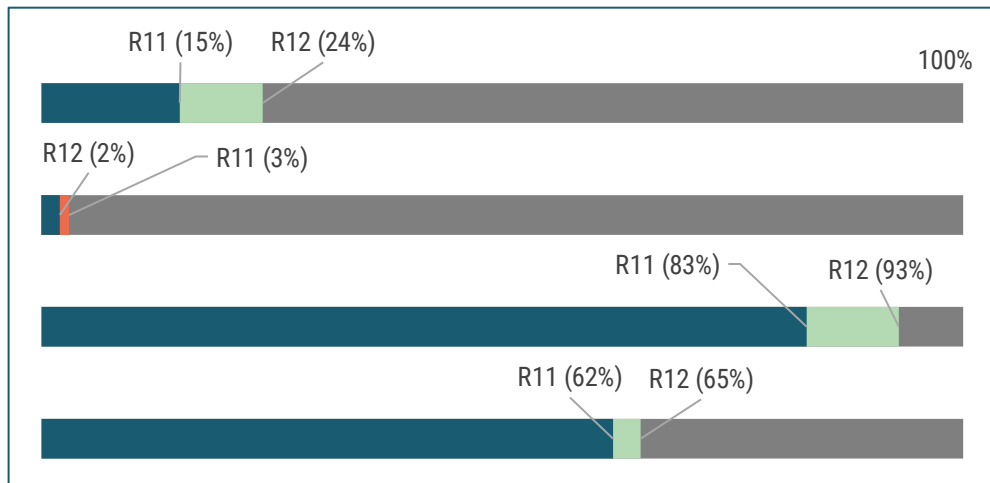
Відповідність мініимальному стандарту «Обладнання житлових приміщень замками», % МТП (за регіоном)

** Часткова відповідність стандарту означає, що у деяких житлових приміщеннях МТП забезпечується принаймні 6 кв. м на ліжко-місце, але в інших надається менша площа.

Облаштування та інфраструктура МТП

Обладнання приміщень МТП інфраструктурою для людей з інвалідністю (пандуси, поручні тощо)

Достатність для потреб мешканців МТП приміщень загального користування

Поділ приміщень МТП на приміщення для загального користування ВПО та житлові кімнати

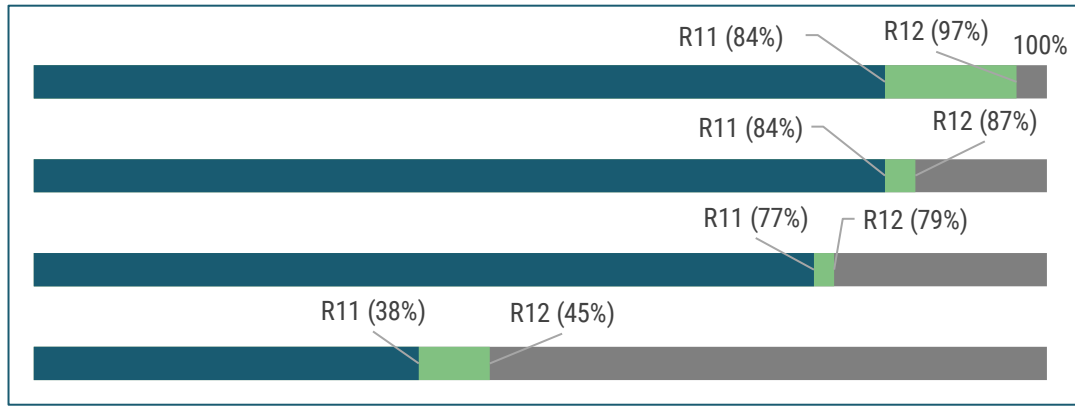
Відокремлення приміщень, призначених для ВПО, від інших приміщень будівлі

Температура у приміщеннях МТП підтримується на рівні 18-25 °C

Житлові приміщення ВПО обладнані замками або засувками

Облаштування 4 та менше ліжко-місць у житлових кімнатах

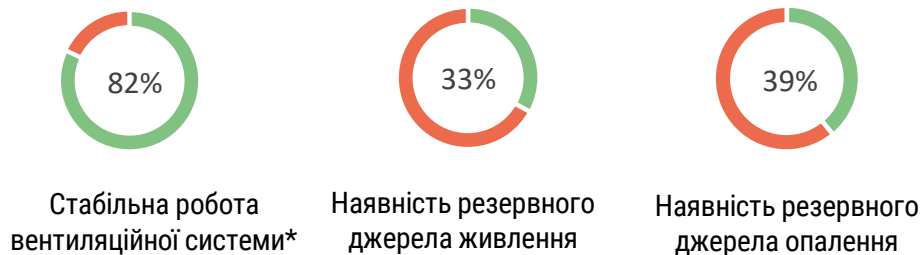
Забезпечення щонайменше 6 кв. м на ліжко-місце (особу) у житлових приміщеннях

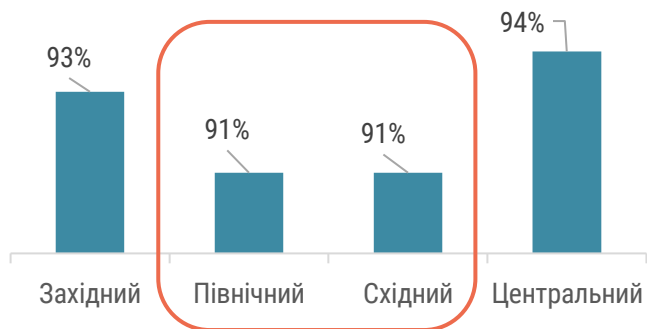

Інженерні системи в МТП

Відповідність мінімальним стандартам, % МТП

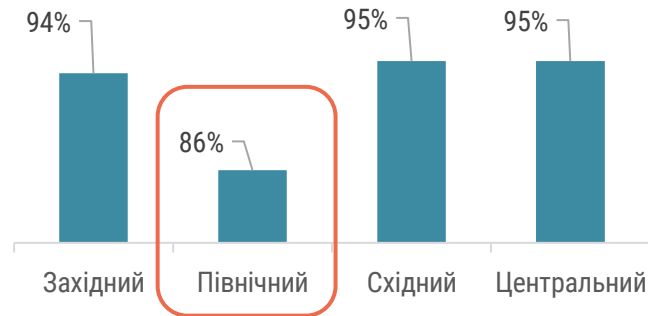

Відповідність стандарту «Стабільна робота системи електропостачання», % МТП (за регіоном)

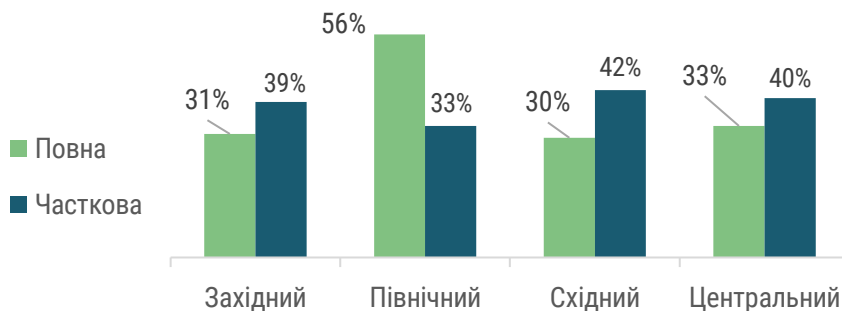

* Робота інженерних систем, згаданих у цьому розділі, вважається безперебійною/ стабільною без урахування випадків, пов'язаних з аварійними або плановими відключеннями.

Відповідність стандарту «Стабільна робота системи опалення», % МТП (за регіоном)

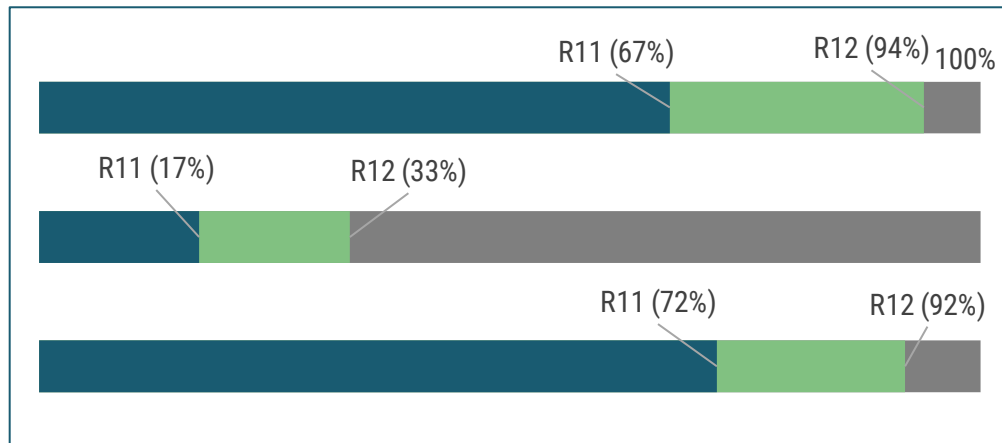
Відповідність мініальному стандарту «Наявність резервного джерела живлення», % МТП (за регіоном)**

** Часткова відповідність означає, що МТП має резервне джерело живлення, але воно не повністю або цілком не задовольняє основні потреби мешканців МТП.

Інженерні системи в МТП

← Стабільна робота системи опалення

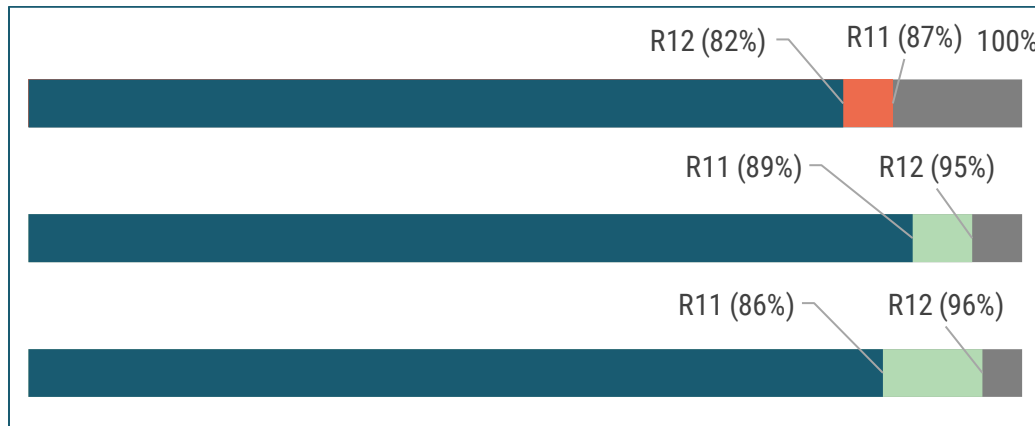
← Наявність резервного джерела живлення (генератор тощо)

← Стабільна робота системи електропостачання

Стабільна робота вентиляційної системи →

Стабільна робота системи водовідведення →

Стабільна робота системи водопостачання →

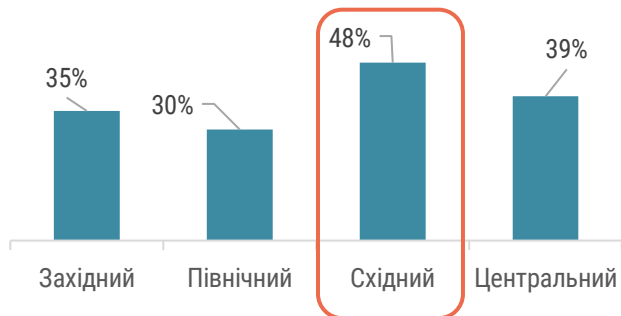

Санітарія та гігієна в МТП

Відповідність мінімальним стандартам, % МТП

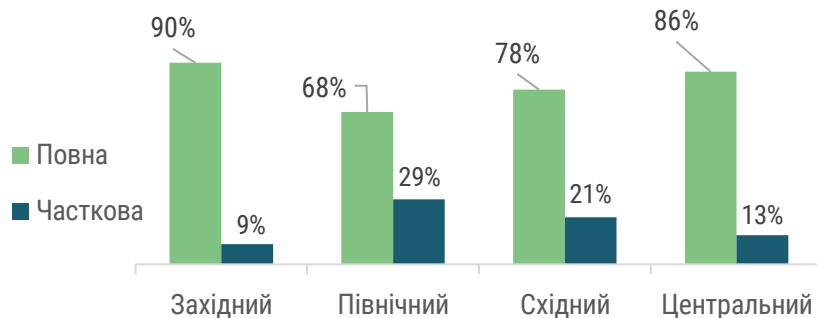
Відсоток МТП з недостатньою кількістю душових/ванних кімнат, % МТП (за регіоном)

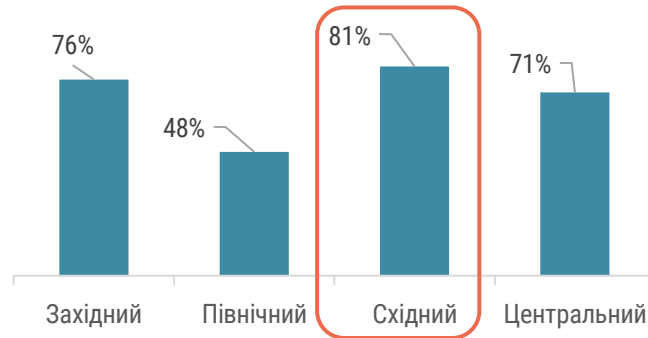
У Запорізькій (94%), Полтавській (92%), Донецькій (86%) та Херсонській (82%) областях зафіксовано найвищі рівні **невідповідності** стандарту «Наявність душових/ванних кімнат, облаштованих для людей з інвалідністю».

* Відповідно до Постанови № 930, достатньою кількістю душових/ ванних для МТП вважається окреме місце для купання на 12 осіб.

Дотримання мінімального стандарту «Приватність душових/ ванних кімнат», % МТП (за регіоном)

Відсоток МТП з відсутністю душових/ ванних кімнат для людей з інвалідністю, % МТП (за регіоном)

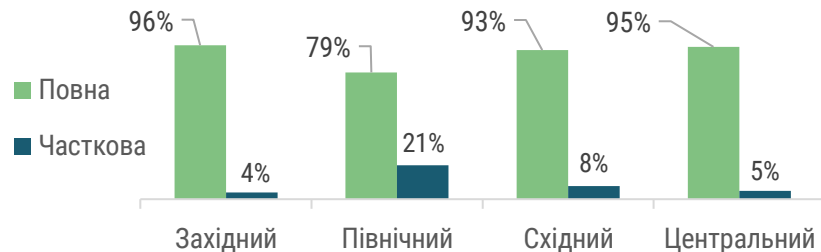

Санітарія та гігієна в МТП

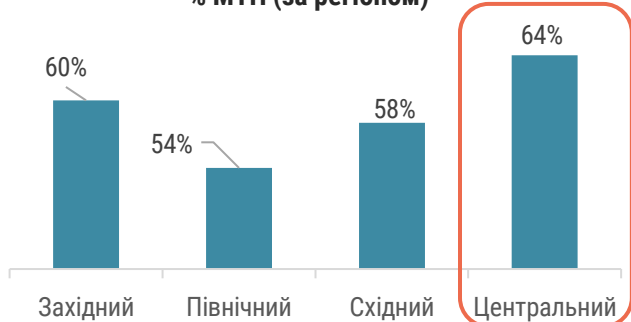
Відповідність мінімальним стандартам, % МТП

Відповідність мініальному стандарту «Забезпечення приватності у туалетах», % МТП (за регіоном)

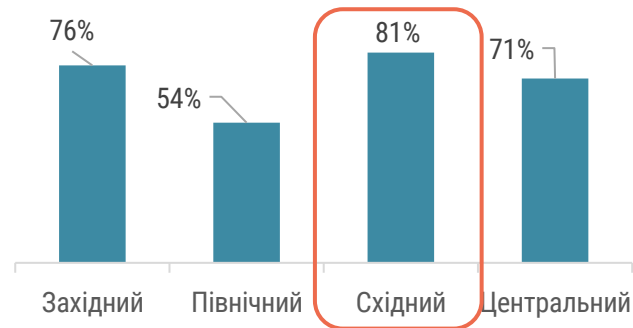
Відсоток МТП з недостатньою кількістю туалетів, % МТП (за регіоном)

* Відповідно до Постанови № 930, достатньою кількістю туалетів в МТП вважається 1 туалет (окреме місце) на 10 осіб.

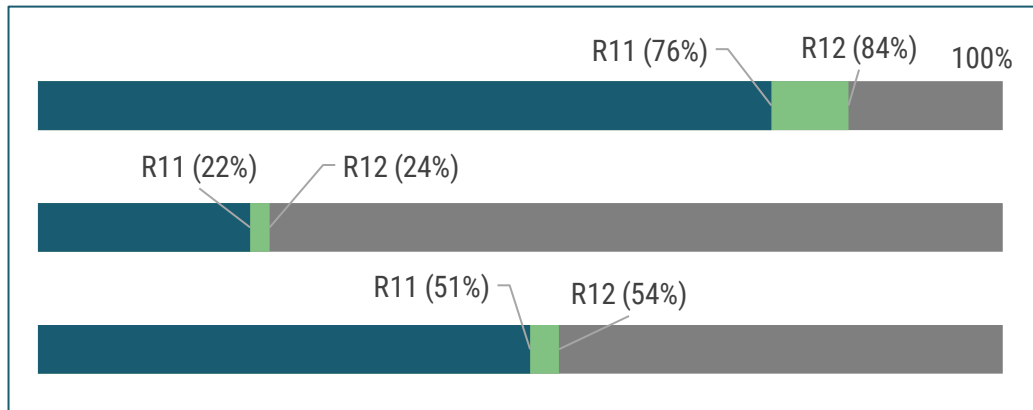
Окрім відсутності душових/ ванних кімнат, обладнаних для людей з інвалідністю, **Полтавська та Запорізька області** мали найвищі показники **невідповідності** стандарту «Наявність туалетів, обладнаних для людей з інвалідністю» (**92%** та **87%** відповідно).

Відсоток МТП з відсутністю туалетів, обладнаних для людей з інвалідністю, % МТП (за регіоном)

Санітарія та гігієна в МТП

Забезпечення приватності у душових/ ванних кімнатах

Наявність душових/ ванних кімнат, облаштованих для людей з інвалідністю

Достатня кількість душових/ ванн

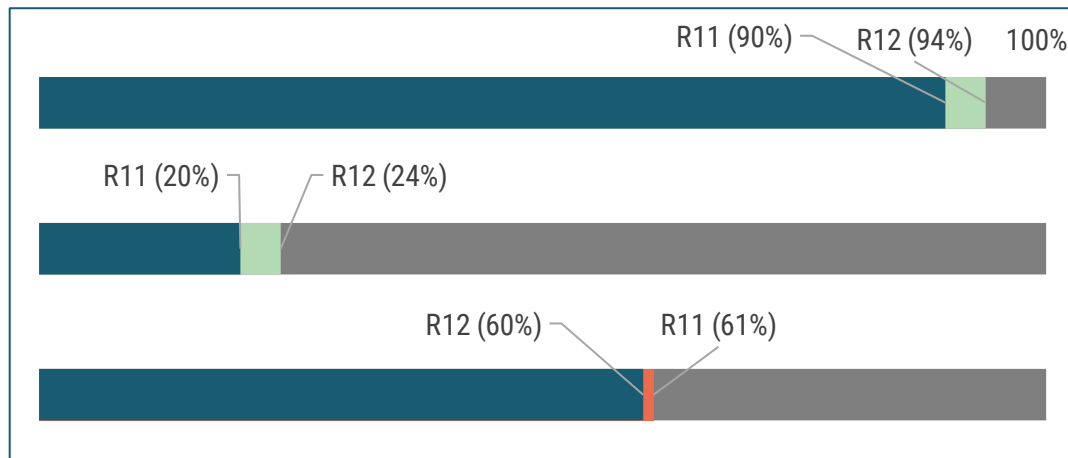
Забезпечення приватності у туалетах

Наявність туалетів, облаштованих для людей з інвалідністю

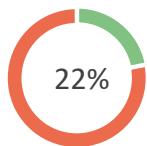
Достатня кількість туалетів

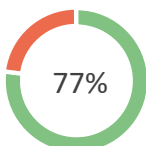

Обладнання приміщень МТП

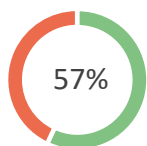
Відповідність мінімальним стандартам, % МТП

Достатня кількість пральних машинок*

Достатня кількість сушильних машинок**

Обладнання кухні необхідними приладами

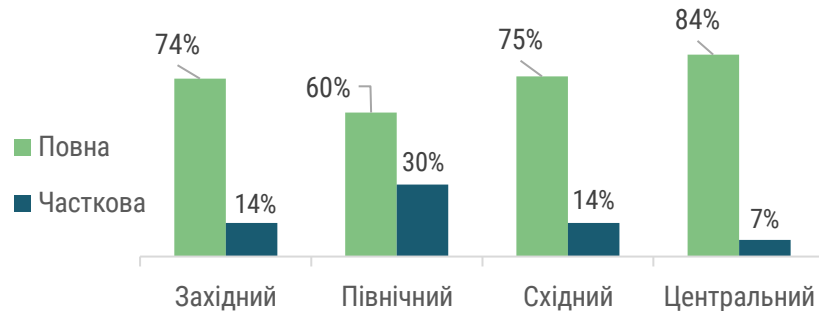
Найвищі показники невідповідності мініальному стандарту «Достатня кількість пральних машинок» були зафіксовані у **Чернігівській (100%), Харківській (89%), Запорізькій (87%) та Донецькій (86%)** областях.

* Відповідно до Постанови № 930, достатньою кількістю пральних машинок у МТП вважається одна пральна машина на 10 осіб.

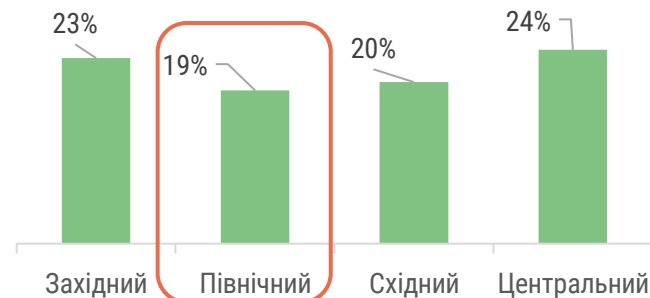
** Відповідно до зазначеної Постанови, достатня кількість сушильних машинок визначається із розрахунку одна сушильна машинка на 20 осіб, або наявність достатнього простору для сушіння білизни.

*** Часткова відповідність стосується лише відсутності достатнього простору для сушіння білизни.

Відповідність стандарту «Достатня кількість сушильних машинок», % МТП (за регіоном)***

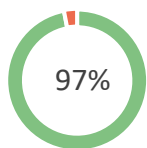
Відповідність стандарту «Достатня кількість пральних машинок», % МТП (за регіоном)

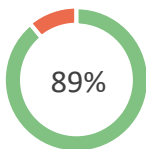

Обладнання приміщень МТП

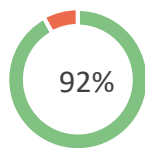
Відповідність мінімальним стандартам, % МТП

Наявність планів евакуації

Наявність вогнегасників

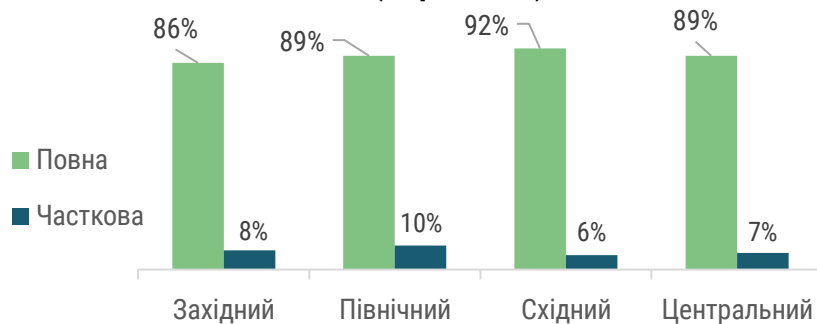

Наявність аптечки першої медичної допомоги

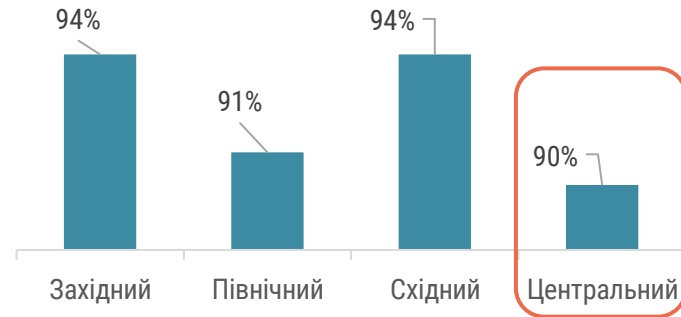
Найнижчі показники відповідності щодо **наявності аптечок першої медичної допомоги** у місцях тимчасового проживання ВПО було зафіксовано у Хмельницькій (81%), Київській (84%), Чернівецькій та Івано-Франківській (по 88% у кожній) областях.

Чернігівська (9%) та Київська (6%) області показали **найвищі рівні невідповідності** щодо **наявності планів евакуації** в місцях тимчасового проживання ВПО.

Відповідність стандарту «Наявність вогнегасників», % МТП (за регіоном)

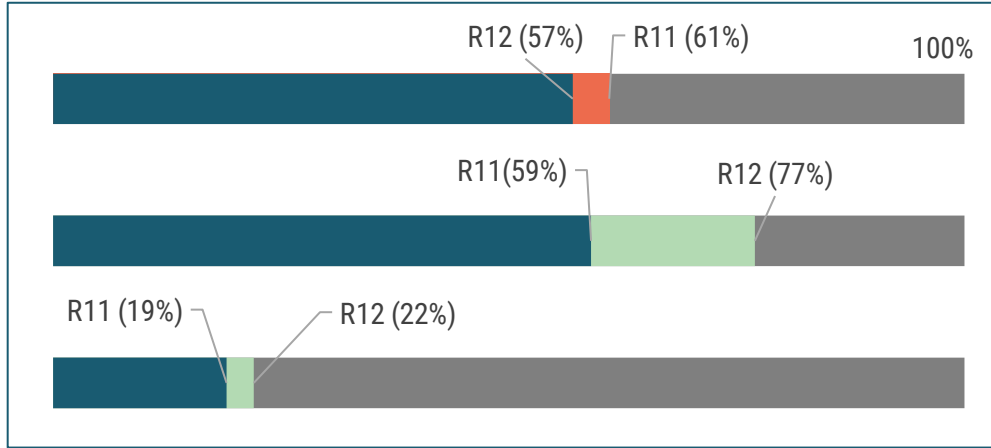

Відповідність стандарту «Наявність аптечки першої медичної допомоги», % МТП (за регіоном)

Обладнання приміщень МТП

Обладнання кухонних приміщень
необхідними приладами

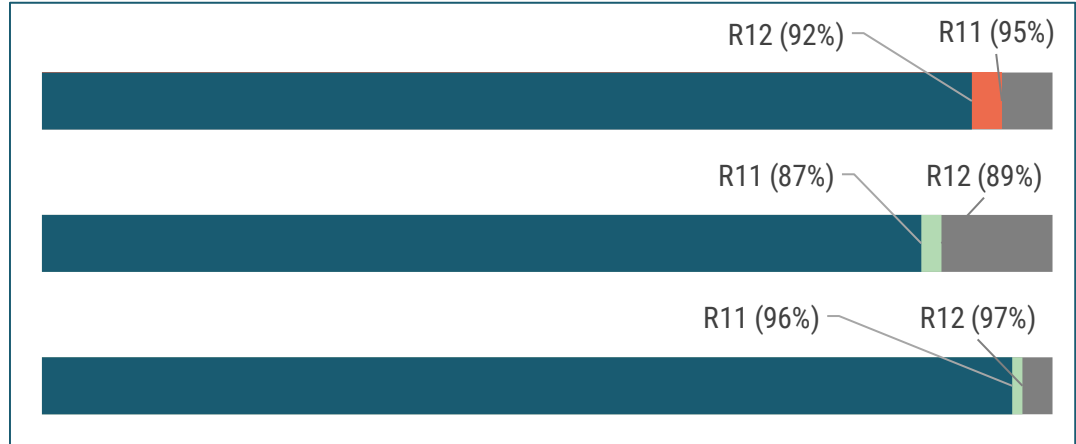
Достатня кількість сушильних
машинок / місця для сушіння

Достатня кількість пральних машин

Наявність аптечок першої
медичної допомоги

Наявність вогнегасників

Наявність планів евакуації

Раунд 12 (березень-квітень 2024 року):

УКРАЇНСЬКОЮ

АНГЛІЙСЬКОЮ

Інтерактивна інформаційна панель ММТП англійською та українською мовами (зокрема Раунд 12, березень-квітень 2024 р.)

olga.seleznova@reach-initiative.org

+38 (063) 351-69-83

